

2. Мамутов В.К., Овсієнко В.В. Підприємство і матеріальна відповідальність. Київ: Наукова думка, 1991. 190 с.

3. Несинова С.В., Воронко В.С., Чебикіна Т.С. Господарське право: навч. посіб. / за заг. ред. С.В. Несинової. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 564 с.

4. Шевченко Н.М. Господарсько-правова відповідальність та господарсько-правові санкції. *Університетські наукові записки*. 2005. № 3 (15). С. 175-179.

УДК 346.91(043.2)

Дяченко О.С., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Беручи до уваги реалії сьогодення можна сказати, що в Україні через економічні кризи стали актуальними проблеми банкрутства. За роки незалежності в Україні спостерігається процес формування ринкових відносин, який має незворотній характер. У той же час процес супроводжується окремими негативними явищами, викликаними недосконалістю ринкових механізмів.

Більшість вітчизняних підприємств України на даному етапі потерпають від фінансових ускладнень, викликаних як зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалістю законодавчої бази, криза неплатежів, спад виробництва, війна, проблема COVID-19), так і внутрішніми (неефективні використання коштів, недосконалий маркетинг, відсутність успішного виробничого та фінансового менеджменту, незбалансованість фінансових потоків, корупція і т.д.). Усе це призвело до того, що підприємства, які багато років пропрацювали стабільно, опинилися в кризовому стані й стали банкрутами. Адже, як свідчать статистичні дані, в Україні починаючи з 90-х років спостерігається стабільна тенденція збільшення кількості фінансово неспроможних підприємств, деякі з них були доведені до банкрутства спеціально.

Беручи до уваги думку вчених, а саме Н.В. Сабліна, В.В. Кривеженко вважають, що з економічної точки зору банкрутство є неспроможністю продовження суб'єктом своєї підприємницької діяльності внаслідок її економічної нерентабельності, безприбутковості [4, с. 7].

А.Д. Шеремет та Р.С. Сайфулін визначають банкрутство як неспроможність підприємства фінансувати поточну операційну діяльність і погасити термінові зобов'язання [6, с. 145].

Науковці М.М. Береста та А.П. Тимошенко, які мають більш широкий науковий погляд, визначають, що банкрутство – це визнана судом неспроможність господарюючого суб'єкта виконувати свої зобов'язання та продовжувати підприємницьку діяльність унаслідок її економічної неефективності, що є негативним наслідком кризи, призводить до порушення фінансових відносин і ставить під загрозу подальше існування підприємства [3, с. 72].

Заяву про банкрутство можуть подати кредитори (крім кредиторів, майнові вимоги яких повністю забезпечені заставою), органи державної податкової служби, органи державної фінансової інспекції, сам боржник у письмовій формі. Якщо до одного боржника мають майнові вимоги два або більше кредиторів, останні утворюють так звані збори кредиторів. Письмова заява кредитора до господарського суду і є підставою для порушення справи про банкрутство. Після прийняття заяви проводиться попереднє засідання господарського суду, на якому розглядаються подані документи, заслуховуються пояснення сторін і, в разі необхідності, призначається розпорядник майна боржника. Попереднє засідання суду проводиться не пізніше трьох місяців після проведення підготовчого засідання суду. Якщо суд вирішує, що всіх процедурних вимог дотримано, то він призначає судовий розгляд справи. Рішення про ліквідацію боржника може ухвалити суд з власної ініціативи чи на клопотання розпорядника майна, кредитора, зборів чи комітету кредиторів. Відтак господарський суд приймає відповідну постанову про визнання боржника банкрутом, яка надсилається усім учасникам, причетним до цього процесу. У постанові про визнання боржника банкрутом господарський суд відкриває ліквідаційну процедуру [5, с. 367].

Призначені господарським судом ліквідатори утворюють ліквідаційну комісію, якій надаються широкі повноваження. До ліквідаційної комісії переходить право розпорядження майном банкрута і всіма його майновими правами та обов'язками. Протягом п'ятнадцяти днів з дня призначення ліквідатора відповідні посадові особи банкрута зобов'язані передати бухгалтерську та іншу господарську документацію банкрута, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності банкрута ліквідатору.

Отже, банкрутство являється досить складним процесом, яке може бути охарактеризоване з різних сторін: юридичної, управлінської, організаційної, фінансової, обліково-аналітичної та ін. Власне, процедура банкрутства є кінцевою стадією невдалого та неефективного функціонування підприємства, яке слід розглядати не як збіг негативних обставин, а як деяку загальну закономірність, властиву ринковій економіці. В Україні можна сказати, що процес банкрутства був досить активний на початку 90-х, після розпаду Радянського Союзу, коли більшість підприємств були спеціально доведені до банкрутства задля їх

приватизації. Друга велика хвиля банкрутств була після початку війни на Донбасі, в основному це стосувалося банків.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n251> (дата звернення 26.03.2021).

2. Бабич Л.М. Актуальні проблеми удосконалення організаційно-методологічного механізму запобігання банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 4. С. 71-74.

3. Берест М.М., Тимошенко А.П. Критичний аналіз змісту економічної категорії «банкрутство». *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29. С. 69-72.

4. Саблина Н.В., Кривеженко В.В. Банкрутство підприємства: причини и пути преодоления. *Бизнесинформ*. 2010. № 10. С. 7-11.

5. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємства: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2011. 460 с.

6. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. Москва: ИНФРА-М, 1999. 343 с.

УДК 346.16(043.2)

Загороднюк В.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Більшість учасників господарських правовідносин зацікавлені в правомірній поведінці – як власній, так і своїх контрагентів (партнерів), адже це відповідає як моральним засадам суспільства, так і прагматичному ставленню до кожної справи, тому що застосування будь-якої юридичної відповідальності тягне для правопорушника негативні наслідки.

Однак, правопорушення має здебільшого деструктивний вплив і на економіку, і на майновий стан учасників господарського життя. До найефективніших засобів дотримання господарського правопорядку належить відповідальність за господарські правопорушення.

Таким чином господарсько-правова відповідальність є комплексним правовим інститутом господарського права, предметом регулювання якого є господарські правопорушення.

Господарсько-правова відповідальність – це правовідносини, які виникають внаслідок вчинення господарського правопорушення між